

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIVY TA'LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
SHAROF RASHIDOV NOMIDAGI
SAMARQAND DAVLAT UNIVERSITETI
INSON RESURSLARI VA MAHALLA
TARAQIYOTINI BOSHQARISH
INSTITUTI

Ro'yxatga olindi: № <u>679-60410900</u> 2024 yil " <u>10</u> " " <u>08</u> "	 "TASDIQLAYMAN" SamDU rektori: R.I.Xalmuradov 2024 yil " <u> </u> " " <u> </u> "
--	--

EKONOMETRIKA

FAN DASTURI

Bilim sohasi:	400000 – Biznes, Boshqaruv va huquq
Ta'lim sohasi:	410000 – Biznes va boshqaruv
Ta'lim yo'nalishi:	60410900 – Biznesni boshqarish

Fan/modul kodi <i>EKM/ET/305</i>		O'quv yili 2025-2026	Semestr 3	ECTS – Kreditlar 5	
Fan/modul turi Majburiy		Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 8	
Fan nomi		Auditoriya mashg'ulotlari (soat)		Mustaqil ta'lim (soat)	Jami (soat)
1.		EKONOMETRIKA		60	90
					150

2.	1. FANNING MAZMUNI. Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarda bozor munosabatlari sharoitida milliy iqtisodiyot va uning tarmoqlari kabi murakkab iqtisodiy tizimlarni ekonometrik modellashtirish asoslarini o'rganishdan, o'rganilayotgan jarayonlarga iqtisodiy-statistik va ekonometrik usullarni qo'llashni, iqtisodiy dinamikani o'rganishda turli xil funksiyalar, ekonometrik modellarni kompyuter dasturlari yordamida yechish va olingan natijalarni iqtisodiy tahlil qilish bo'yicha boshqaruv qarorlarini qabul qilishda yo'nalish profiliga mos bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirish. Fanning vazifasi – mikro va makro jarayonlar tahlilida qo'llaniladigan ekonometrik usullar va modellarni o'rganish hamda iqtisodiy ko'rsatkichlarni kompyuter texnologiyalari asosida ekonometrik modellashtirish va prognozlashni amalga oshirish yo'llarini ko'rsatib berish. Fanning mazmuni II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari). II.1. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi: 1-mavzu. Ekonometrika fanining predmeti, usullari, vazifalari va asosiy tushunchalari. Ekonometrikaga kirish. Ekonometrika va uning statistika va boshqa fanlar bilan aloqasi. Iqtisodiy tizimlar va jarayonlarning murakkabligi. Iqtisodiyotni ekonometrik modellashtirishning zarurligi. Ekonometrik model to'g'risida tushuncha. Ekonometrik modellarni yaratish shartlari. Ekonometrik modellarning statistik bazasi. Bozor munosabatlari sharoitida iqtisodiy ko'rsatkichlarning tahlili va boshqariladigan ekonometrik modelardan foydalanish. Milliy iqtisodiyot murakkab ierarxik tizim sifatida. Ekonometrik modellashtirish. Ekonometrik modellardagi o'zgaruvchilar. Aniq iqtisodiy obyektlar. Bog'lanishlarni iqtisodiy talqin qilish. Ekonometrikning asosiy maqsadi. O'zgarish qonuniyatlari va tendensiyalarini o'rganish. Ekonometrik modelashtirish va modellarning ahamiyati. Ekonometrik usullar yordamida resurslardan oqilona foydalanish. Ekonometrik modelning umumiy ko'rinishi. Bog'liq va bog'liq bo'lmagan o'zgaruvchilar. Stoxastik model. Statik model. Dinamik model. Ekonometrik modelashtirish bosqichlari. 2-mavzu. Ekonometrik modellarning axborot ta'mini va ularga qo'yiladigan asosiy talablar.
----	---

Iqtisodiy ma'lumotlarning statistik tabiati. Iqtisodiy ma'lumotlarni qayta ishlash. Bog'liq va bog'liq bo'lmagan o'zgaruvchilarni tanlash. Natijaviy ko'rsatkich va ta'sir etuvchi omillar. Endogen va ekzogen omillar. Fikativ o'zgaruvchilar. Omilli va natijaviy belgilar. Ekonometrik modellarni tuzishga bo'lgan talablar. Omillar o'leov birligini tanlash. Dastlabki axborotni shakllantirish. Vaqti gatorlar va fazoviy ma'lumotlarning farqlari. Panel ma'lumotlari.

3-mavzu. Ekonometrikada ehtimollar nazariyasi va matematik statistikaning asosiy tushunchalari.

Tasodifiy miqdor to'g'risida tushuncha. To'plan to'g'risida tushuncha. Bosh, tanlama, cheklangan, cheksiz to'planlar. To'plan birligi, elementi, kuzatish. Diskret tasodifiy miqdorlar. Uzlukhsiz tasodifiy miqdorlar. Tasodifiy miqdor taqsimotining miqdoriy xarakteristikalar. O'rtacha qiymat. Matematik kutilish. Dispersiya. Tasodifiy miqdorning standart chetlanishi. Tasodifiy miqdorning variatsiya koeffitsiyenti. Belgi, arifmetik o'rtacha. Variatsiya, variant, variatsion gator. Chastota, absolyut miqdor, nisbiy chastota. Variatsiya chegarasi, ekstremal qiymat. O'rtacha chiziqli farq. Dispersiya. Variantlarning arifmetik o'rtacha va o'rtacha kvadrati. O'rtacha kvadratik farq. Variatsiya koeffitsiyenti. Nisbiy ko'rsatkich. Eksstess. Asimetriya.

4-mavzu. Juft korrelyatsion-regression tahlil.

Bir omilli chiziqli bog'lanish. Bog'liqliklar turlarini o'rganish. Stoxastik bog'liqliklar. Korrelyatsiya maydoni. Kovariatsiya koeffitsiyenti va uni hisoblash usuli. Chiziqli korrelyatsiya koeffitsiyenti. Bog'lanishning zichligi, tahlilning samadorligi. Korrelyatsiya koeffitsiyentining o'zgarish intervallari. Korrelyatsiya koeffitsiyenti turlari. Korrelyatsiya koeffitsiyenti ahamiyatini Student mezon bo'yicha baholash. Bosh to'plan va tanlama uchun korrelyatsiya koeffitsiyentlari. Korrelyatsion tahlil bosqichlari. Juft chiziqli regressiya (ekonometrik model) tushunchasi. Regressiya koeffitsiyentlari. "Eng kichik kvadratlarda" (EKK) yordamida regressiya koeffitsiyentlarni hisoblash. Regressiya koeffitsiyentlarining iqtisodiy ma'nosi. Ijtimoiy-iqtisodiy jarayonlar o'rtaida bog'lanishlarni o'rganishda chiziqsiz funksiyalardan foydalanish. Chiziqsiz bog'lanishlar uchun korrelyatsiya indeksini hisoblash. Ikkinchi darajali parabola. Uchinchi darajali parabola, n -darajali parabola. Gipertola. b -darajali gipertola. Logarifmik funksiya. Yarim logarifmik funksiya. Ko'rsatkichli funksiya. Darajali funksiya. Logistik funksiya. Chiziqsiz bog'lanishlar uchun korrelyatsiya indeksini hisoblash. Determinatsiya koeffitsiyenti. Korrelyatsion tahlilning iqtisodiy ma'nosi. "Eng kichik kvadratlarda" (EKK) yordamida chiziqsiz regressiya koeffitsiyentlarni hisoblash.

5-mavzu. Ekonometrik modelar ishonchiligi va ular parametrlari mohiyatligini baholash.

Ko'p omilli ekonometrik modelar parametrlarini Student mezon asosida tekshirish. Ekonometrik modellarni ahamiyatini Fisher mezon va appoksimatsiya xatoligi yordamida baholash. Determinatsiya koeffitsiyenti va Fisher mezonning o'zaro aloqadorligi. O'zgaruvchi omil uchun Fisher mezon xususiy mezon. "EKK" bajarilishini Darbin-Uotson mezon bo'yicha baholash.

Musbat va manfiy avtokorrelatsiya. Avtokorrelatsiyani aniqlash uchun testlar. Avtokorrelatsiyaning paydo bo'lish sabablari. Avtokorrelatsiyani bartaraf etish yo'llari. G omoskedatik va geteroskedatik. Geteroskedatikni aniqlash uchun testlar. Geteroskedatikni bartaraf etish yo'llari.

6-mavzu. Ko'p omilli ekonometrik tahlil.

Iqtisodiy jarayonlarning ko'p omilli xususiyatlari va o'zgarish qonuniyatlari. Ekonometrik model tuzish uchun omillarni tanlash uslubiyati. Xususiy korrelatsiya. Juft korrelatsiya. Multikollinearlik. Ko'p omilli korrelatsiya. Ko'p omilli determinatsiya koeffitsienti. Ko'p omilli ekonometrik (regression) model. Chiziqli va chiziqsiz ko'p omilli regression bog'lanishlar. Elastiklik koeffitsientlarini hisoblash. "Eng kichik kvadratlarda" usuli yordamida ko'p omilli ekonometrik modelning parametrlarini hisoblash. Standartlashtirilgan masshtabdagi regressiya tenglamasi. Regressiyaning xususiy tenglamasi. Tenglamaga kiritilgan omillar soni. Elastiklikning xususiy koeffitsientini aniqlash. Ekonometrik model parametrlari iqtisodiy tahlili.

7-mavzu. Tenglamalar tizimi ko'rinishidagi ekonometrik model.

Bir vaqtli tenglamalar tizimi. Tenglamalar tizimi turlari. Ekzogen o'zgaruvchilar, endogen o'zgaruvchilar va lagli (oldindan aniqlangan) o'zgaruvchilar. Tenglamalar tizimi parametrlarini bavo-sita va umumlashtirilgan "eng kichik kvadratlarda" usuli yordamida hisoblash uslubiyati. Tizimni identifikatsiyalash muammolari. Bir vaqtli tenglamalar tizimining iqtisodiy ahamiyatli misollari.

8-mavzu. Davriy qatorlarda ekonometrik modelash.

Davriy qatorlar asosiy komponentlari, additiv va multiplikativ modellar, davriy qatorlar tendentsiyasini modelash, davriy qatorlar darajalari avtokorrelatsiyasi, qoldiqda avtokorrelatsiya, Dardin-Uotson mezon, mavsumiy va tsiklik tebranishlarni modelash, tendentsiyani yo'qotish usullari.

9-mavzu. Amaliy ekonometrik modellar.

Ishlab chiqarish funksiyalari. Ishlab chiqarish funksiyasi turlari. Ko'rsatkichli funksiya. Kobb-Duglas funksiyasi. Darajali modelni chiziqli ko'rinishga keltirish usuli. Anamorfoza usuli. Ishlab chiqarish funksiyasi xarakteristiklari. Ishlab chiqarish omillarining o'zaro almashish normasi va elastiklik koeffitsienti. Iqtisodiy o'sish modelлари. Muvozanat narx. Muvozanat yalpi mahsulot qiymati. Filips egri chizig'i. "So'f" eksport funksiyasi. Daromad funksiyasi. Iste'mol funksiyasi. Talab va taklifni tahlil qilish. Ishlab chiqarish xarajalari funksiyalari. Asosiy fondlar va investitsiyalar tahlili.

10-mavzu. Dinamik ekonometrik modellar.

Dinamik ekonometrik modellar. Asosiy tushunchalar. Taqsimlangan lag modellarning xarakteristikasi, ularning parametrlarini baholash. Avtoregression modelлари. Endogen ko'rsatkich. Dinamik ekonometrik modelarni tuzish tamoyillari. Vaqti lag, O'rta lag, Mediana lag, Polinomlar. Almon lag. Koyka usuli. Asosiy komponentlar usuli. Adaptiv kutilish va to'liq korrektirovka almagan modellar. Avtoregressiya modelлари parametrlarini baholash.

11-mavzu. Iqtisodiy o'sish modelлари.

Iqtisodiy o'sishning asosiy tushunchalari, iqtisodiy o'sishning ekonometrik tahlillarida ishlab chiqarish funksiyalarini qo'llash.

12-mavzu. Iqtisodiy ko'rsatkichlarni prognozlashda ekonometrik modellardan foydalanish.

Ishlab chiqarish omillari. Ijtimoiy-iqtisodiy prognozlash: umumiy tushunchalar va obyektlari. Prognozlash funksiyalari. Prognozlash obyektlarining tizimi tahlili. Prognoz usullari va ularning turlari. Prognozlash usullari. Ekspert usuli. Ekstrapolyatsiya usuli. Trend (vaqt) bo'yicha regressiya davrida tenglama qiymatlarini tekislash. Ekonometrik modelash usuli. Ekonometrik tenglamalar tizimi yordamida prognozlash usuli. Imitatsion usul. Ssenariy usuli.

13-mavzu. O'zbekistonning iqtisodiy o'sish ko'rsatkichlarining ekonometrik modelлари.

Iqtisodiy o'sish va aholi turmush darajasi ko'rsatkichlarining omilli tahlili, omilli tahlil modellerini tuzishning va omillarni baholashning asosiy usullari va bosqichlari.

14-mavzu. Ishlab chiqarish funksiyalari va ularning xususiyatlari.

Ishlab chiqarish funksiyalarining umumiy xossalari, bir-birini o'zini bosuvchi resursli ishlab chiqarish funksiyalari va elastiklik koeffitsientlari, ikki omilli ishlab chiqarish funksiyasi, ishlab chiqarish funksiyalari bo'yicha bashorlash bosqichlari, bir nechta resursli ishlab chiqarish funksiyalari

15-mavzu. Mavsumiy tebranishlar.

Mavsumiy tebranishlar to'g'risida tushuncha, ekonometrik modellarda identifikatsiya muammolari, regression model o'zgaruvchilari nochiziqliligi va uni hal etish usullari.

III. Amaliy (yoki seminar yoki laboratoriya) mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar.

III.1. Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Ekonometrika fanining predmeti, usullari, vazifalari va asosiy tushunchalari.
2. Ekonometrik modellarning axborot ta'minoti va ularga qo'yiladigan asosiy talablar.
3. Ekonometrikada ehtimollar nazariyasi va matematik statistikaning asosiy tushunchalari.
4. Juft korrelatsion-regression tahlil.
5. Ekonometrik modelar ishonchiligi va ular parametrlari mohiyatligini baholash.
6. Ko'p omilli ekonometrik tahlil.
7. Tenglamalar tizimi ko'rinishidagi ekonometrik model
8. Davriy qatorlarda ekonometrik modelash.
9. Amaliy ekonometrik modelar.
10. Dinamik ekonometrik modelar.
11. Iqtisodiy o'sish modelлари.

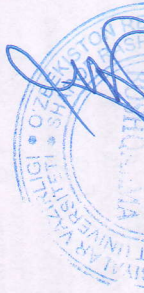
12. Iqtisodiy ko'rsatkichlarni prognozlashda ekonometrik modellardan foydalanish. 13. O'zbekistonning iqtisodiy o'sish ko'rsatkichlarining ekonometrik modellari. 14. Ishlab chiqarish funksiyalari va ularning xususiyatlari. 15. Mavsumiy tebranishlar.	IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar. Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular “Ekonometrika” fani bo'yicha mustaqil ta'lim va ishning kalendar tematik rejası 1. Ko'p omilli ekonometrik tahlilda omillarni tanlash muammosi. 2. Ekonometrik modellashtrishda qo'llaniladigan amaliy dasturlar paketlarining xususiyatlari. 3. Ekonometrik model parametrlarini aniqlashda “eng kichik kvadratlardan usul” dan foydalanish uslubiyati. 4. Tenglamalar tizimi ko'rinishidagi ekonometrik model. 5. Additiv va multiplikativ ekonometrik modellarni tuzish. 6. Tovarlar bozori konyunktura o'zgarishlarini hisobga olgan holda iqtisodiy tahlilni amalga oshirish va asosiy ko'rsatkichlarni prognozlash. 7. Makroiqtisodiy indikatorlarni ishlab chiqarish funksiyalari yordamida tadqiq qilish. 8. Mahsulotga bo'lgan talab va taklifning ekonometrik modelini tuzish va 5 yilga prognozini amalga oshirish. “Ekonometrika” fani bo'yicha mustaqil ta'lim mavzulari uning mazmunini yoritish maqsadida tanlangan va talabada shu haqida bilim ko'nikmasini shakllantirish nazarda tutilgan. Jumladan, Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy hamda oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha test yoki yozma ishini 10 topshirish zarur. Barcha keltirilgan mavzularni har biri to'g'risida talabalar qay tarzda o'zlashtirish, bilim ko'nikmasiga ega bo'lish mexanizmi fanning sillabusida ochib beriladi. 3. V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar) Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: • iqtisodiy tizimlar va jarayonlarning murakkabligi, ijtimoiy-iqtisodiy tizimlarni tasvirlash usullari, ijtimoiy-iqtisodiy jarayonlarning asosiy ko'rsatkichlari, korrelyatsiya usullari, regressiya usullari, dispersion usullar, indekslar nazariyasi usullari, mikro va makro jarayonlar tahlilida qo'llaniladigan ekonometrik usullar va modellar, ishlab chiqarish funksiyalari, talab va taklifning ekonometrik modellari, ekonometrik modellashtrish tamoyillari, vaqti qatorlarni tekislash eksponential o'tacha usuli, iqtisodiy ko'rsatkichlarni kompyuter texnologiyalari asosida ekonometrik modellashtrish va prognozlash haqida <i>tasavvur va bilimga ega bo'lishi</i>; • iqtisodiy qonunlar va qonuniyatlarining amal qilish mexanizmi, murakkab
---	---

iqtisodiy tizimlar va jarayonlarni ekonometrik modellashtrish tamoyillari, ijtimoiy-iqtisodiy tizimlarni tasvirlash usullari, ijtimoiy-iqtisodiy jarayonlarning asosiy ko'rsatkichlari, mikro va makro jarayonlar tahlilida qo'llaniladigan ekonometrik usullar va modellar, ijtimoiy-iqtisodiy jarayonlar tahlilida ekonometrik modellardan foydalanish, noaniqlik va tavakkalchilik sharoitida optimal qaror qabul qilish usullarini amaliyotda qo'llash <i>ko'nikmalariga ega bo'lishi</i>; • yangi axborot texnologiyalari sharoitida mikro va makro jarayonlar tahlilida qo'llaniladigan ekonometrik usullar va modellar to'g'risida anglash, iqtisodiy o'sish modelini tuzish, ishlab chiqarish jarayonlarini ekonometrik modellashtrish, “eng kichik kvadratlardan usullardan foydalanish <i>mulikasiga ega bo'lishi kerak</i>”.	4. VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadlar; • aqliy hujum metodi; • insert texnikasi; • muammoli masala va vaziyatlar metodi; • klaster; • targatma materiallar.
5. VII. Kreditni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'liq o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat ishini topshirish.	6. Asosiy adabiyotlar: 1. O.E.Ernazarov, Sh.Q. Yuldoshev. Ekonometrika asoslari. O'quv qo'llama. – S.: “SamDU nashriyoti”, 2022 y. – 216 bet. 2. Rasulev D., Nurullaeva Sh., Ro.,zmetova N., Muminova M. Ekonometrika asoslari. 3. ЭКОНОМЕТРИКА - Алмюв Р.Х., Болтаева Л.Р., Илмязаров А.И. –Т.: ТДИУ, 2012. –115 б. 4. Ходиев В.У., Шодиев Т.Ш., Беркин В.В. Эконометрика: О'quv qo'llama. – Т.: IQTSODIYOT, 2018. 178 b. Qo'shimcha adabiyotlar: 1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining “2022 — 2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida” gi PF-60-sonli Farmoni. // Xalq so'zi. 29 yanvar 2022 yil.. 2. Greene W.H. Econometric Analysis. Prentice Hall, 2011. – 1232 p. 3. Кремер Н.Ш. Эконометрика: Учебник. – М.: Издательство Юрайт, 2018. – 354 с. 4. Демидова О.А. Учебник и практикум для прикладного бакалавриата. – М.: Издательство Юрайт, 2018. – 334 с.

Axborot manbalari (saytlar):

1.	www.mf.uz – O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi sayti.
2.	www.lex.uz – O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi.
3.	www.ifmr.uz – O'zbekiston Respublikasi Prognozlashitirish va makroiqtisodiy tadqiqotlar instituti sayti.
4.	www.mineconomy.uz – O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot vazirligi sayti.
5.	www.stat.uz – O'zbekiston Respublikasi davlat statistika qo'mitasi rasmiy sayti.
7.	Fan dasturi Sh.Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Kengashining 202 yil <u>4</u> <u>VI</u> dagidagi <u>1</u> -son bayonnomasi bilan ma'qullangan.
8.	Fan/modul uchun mas'ul: O.E.Ernazarov – SamDU, "Raqamli iqtisodiyot" kafedrasi dotsenti, PhD.
9.	Taqrizchilar: B.T.Salimov – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, Tarmoqlar iqtisodiyoti kafedrasi professor, i.f.d; (fashqi) +998911341950 A.N.Nizamov – SamDU, Tarmoqlar iqtisodiyoti kafedrasi mudiri, i.f.n., dotsent. +998 97 398 67 17

Universitetning 2024-yil 16-avgustdagi 301-ij buyrug'i asosida Fan dasturlari va mustaqil ta'lim topshiriqlarini ishlab chiqishga ma'sul ishchi guruh:

Rais, Axborot Moduli
INSON RESURSLARI VA MAHALLA TARAQQIYOTINI BAKTERIALAR INSTITUTI
Institut direktori: Z.T. Bakayev
Sh. Rashidov nomidagi SamDU O'quv ishlari bo'yicha I-proraktor: A. S. Solev

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
raqamli iqtisodiyot kafedrasi dotsenti O.E.Ernazarov tomonidan
"Ekonometrika" fanidan tayyorlangan fan dasturiga
TAQIRIZ

O'zbekiston Respublikasi mustaqil rivojlanish yo'lini tanlaganidan so'ng, iqtisodiyotda bozor munosabatlari shakllantirish bilan birga qabul qilingan kadrlar tayyorlashning Milliy dasturiga asosan zamonaviy matakali mutaxassislarni tayyorlashga hnn katta e'tibor berilmoqda. Prezidentimiz tomonidan jahon standartlariga mos keluvchi ta'lim standartlarini, o'quv rejalari va dasturlarini yaratish hamda takomillashtirish bo'yicha muhim vazifa qo'yildi.

"Ekonometrika" fani talabalarda zarur aniq iqtisodiy bilimlarni shakllantirishga qaratilgan bo'lib, bu esa bozor munosabatlari va iqtisodiy ishlarning markazi hozirgi kunda birlamchi bo'g'in korxona iqtisodiyoti darajasiga ko'tarilgan sharoitlarda juda muhim hisoblanadi.

Mazkur fan dasturi talabalarning ekonometrik modeldashitirish asoslari, ekonometrik modellarning axborot ta'minoti, ekonometrikada ehtimollar nazariyasi va matematik statusitiraning asosiy tushunchalari, juft korrelyatsion-regression tahlil, ko'p omilli ekonometrik tahlil, ekonometrik modellarni baholash, vaqtli qatorlar, tenglamalar tizimi ko'rinishidagi ekonometrik model, amaliy ekonometrik model, dinamik ekonometrik model, iqtisodiy ko'rsatkichlarni prognozlashda ekonometrik modellardan foydalanish kabi bilimlarini oshirib, uni amaliyotga joriy qilish imkonini beradi.

Ushbu fan dasturi asosida talabalar korxona va tashkilotlarning iqtisodiy bo'limlarida, chakana savdo bo'limlarida, ishlab chiqarish bo'limlarida va buxgalteriya bo'limlarida faoliyat ko'rsatishi uchun boshlang'ich bilimlarni egallaydi hamda ish faoliyatida xo'jalik yurituvchi sub'ektlarning iqtisodiy faoliyatlarini tahlil qilish va baholashda amaliy jihatdan xizmat qiladi.

Xulosa qilib aytganda ushbu "Ekonometrika" fani dasturi qo'yilgan barcha talablarga javob beradi va undan foydalanish mumkin.

Taqrizchi:
Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
tarmoqlar iqtisodiyoti kafedrasi
professor, i.f.d.

B.T.Salimov

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Inson resurslari va mahalla taraqqiyotini boshqarish instituti Raqamli iqtisodiyot kafedrası dotsenti O.E.Ernazarov muallifligida tayyorlangan "Ekonometrika" fanidan tuzilgan fan dasturiga (tushki)

TAQRIZ

Ushbu fan dasturi 60411000 – Inson resurslarini boshqarish va 60410600 – Bank ishi bakalavriyat ta'lim yo'nalishi uchun mo'ljallangan bo'lib, unda "Ekonometrika" fani bo'yicha o'zlashtirish lozim bilim, ko'nikma va malakalar kelirilgan.

Mazku fanning maqsadi talabalarda bozor munosabatlari sharoitida milliy iqtisodiyot va uning tarmoqlari kabi murakkab iqtisodiy tizimlarni ekonometrik modellashirish asoslarini o'rganishdan, o'rganilayotgan jarayonlarga iqtisodiy-statistik va ekonometrik usullarni qo'llashni, iqtisodiy dinamikani o'rganishda turli xil funksiyalar, ekonometrik modellarni kompyuter dasturlari yordamida yechish va olingan natijalarni iqtisodiy tahlil qilish bo'yicha boshqaruv qarorlarini qabul qilishda yo'nalish profiliga mos bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirish.

Ushbu fan "Ekonometrika" deb nomlanib, unda sizga mikro va makro jarayonlar tahlilida qo'llaniladigan ekonometrik usullar va modellarni o'rganish hamda iqtisodiy ko'rsatkichlarni kompyuter texnologiyalari asosida ekonometrik modeldashirish va prognozlashni amalga oshirish yo'llarini ko'rsatib berish.

Fan dasturida fan bo'yicha talabalarning bilim, ko'nikma va malakalariga qo'yiladigan talablar, ma'ruza va amaliy mashg'ulotlar mazmuni, ta'lim texnologiyalari va metodlari, mustaqil ishning tashkil etish shakli va mazmuni, foydalaniladigan asosiy hamda qo'shimcha adabiyotlar ro'yxati keltirilgan.

Muallif tomonidan tuzilgan ushbu fan dasturi 60410600 – Bank ishi ta'lim yo'nalishi talabalari uchun mo'ljallangan bo'lib, bo'lajak bankirning ish samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga dastur hozirgi kun talabari darajasida yozilgan va uni amalda foydalanishga tavsiya etaman.

Sharof Rashidov nomidagi SamDU
«Tarmoqlar iqtisodiyoti» kafedrası

A.N.Nizamov

